

Nimfea

Nimfea Természetvédelmi Egyesület

kiemelten közhasznú társadalmi szervezet
Postacím: 5420 Túrkeve, Postafiók: 33.
Központ: Túrkeve, Ecsegi u. 22.
Telefon & fax: +36 56/361-505
Drótposta: info@nimfea.hu

*Alsó-Tisza-vidéki Környezetvédelmi,
Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség*

██████████ osztályvezető úr részére

6721 Szeged Felső-Tiszapart u. 17.

6701 Szeged Pf. 1048

Hivatkozás: 36868-1-1/2006

Tárgy: javaslatétel

Tisztelt Felügyelőség, tisztelt Osztályvezető Úr!

Mint a Derekegyháza Vásárhelyi Kék-tó területén létesítendő vaddisznóskert engedélyezési ügyének *ügyfele* hivatalos levélben kértük ki a Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság véleményét és a hatóságukkal folytatott levelezését az ügyben, az adatvédelmi törvényben foglaltaknak megfelelően.

A megküldött iratokból számunkra megállapítást nyert, hogy **egyesületünk álláspontjához hasonlóan a nemzeti park sem tartja megvalósíthatónak a beruházást a természeti értékek károsodása nélkül**. A természeti értékek károsításával történő engedélyezés pedig súlyosan jogszabálysértő lenne.

Mint az a levelezésből kiderült, a nemzeti park hatástanulmány készítését javasolja. Egyesületünk szakmai álláspontja alapján azonban a nemzeti park véleményétől eltérően **javasoljuk a vadaskert létrehozására irányuló kérelemnek (hatástanulmány nélkül) a szakhatósági hozzájárulás megadásának megtagadását, azaz vaddisznóskert létrehozására irányuló engedély kiadás megtagadásának javasolását az eljáró alaphatóság részére. Javasoljuk továbbá a már megépült kerítés lebontásának előírását a kivitelező részére.**

Fenti javaslatunkat több szakmai, és jogi szempont alapján tesszük meg.

a.) Szakmai szempontok:

Véleményünk szerint nem szükséges hatástanulmány elkészítése ahhoz a szakmailag eléggé nyilvánvaló tényhez, miszerint a zárt térben tartott vaddisznó a tartási környezetének vegetációját erősen degradálja.

BORHIDI ATTILA, SÁNTA ANTAL által szerkesztett két kötetes **Vörös Könyv**. c. kiadvány Magyarország Növénytársulásairól c. mű ír erről. Több esetben említi különböző társulásoknál (olyan esetekben is, mint ami az érintett terület növényfajai társulás alkotóként szerepel-

nek) a túltartott vadállomány mint veszélyeztető tényező. Az adott területen egyesületünk munkatársainak információja jelen van jelentős állománnyal pettyezetett őszirózsa (*Aster sedifolius*), nyúlánk sárma (*Ornithogalum pyramidale*) és sáfrányos imola (*Centaurea solstitialis*) is, amelyeknek állományát a vaddisznótúrás kiemelten veszélyeztetné.

Az egyetemi tankönyvként is használatos FARAGÓ SÁNDOR, NÁHLIK ANDRÁS **A vadállomány szabályozása** c. műve áttekinti a vadállomány mértékének meghatározásának tudományos módszertanát. A vaddisznó tartására vonatkozó állománynagyságot nemzetközi tapasztalatokból elsősorban a makk és bükk termésből mértékéből vezeti le, miután generalista fajként ha nincs elégséges táplálék alaptáplálékaiból nagyon könnyen emészti fel a többi elemet élőhelyének vegetációjából. A vaddisznóskertek létrehozásának fő szempontjainak áttekintésekor a tankönyv alapként kezeli, hogy a humán igénye a nagyterítéses vadászatokra a vaddisznóskertekben eleve túltartott állományt céloznak meg. Ebből egyenesen következik az alapvegetáció veszélyeztetése.

A szintén egyetemi tankönyv, FARAGÓ SÁNDOR: **Vadászati állattan** c. műve a vaddisznó bemutatásánál az élőhely választásáról külön leírja, hogy „*esős idő után a vaddisznó előszeretettel keresi fel a réteket, legelőket, ahol giliszták után kutat*”. Ez a tevékenysége az, ami alapvetően veszélyezteti a terület vegetációját annak természeti értékeivel együtt. A nedves időben való túrás, szinte minden gyepen lévő növényfaj számára biztos állománypusztuláshoz vezethet. A tananyag továbbá tényként kezeli: „*A vaddisznó a zárttéri vadtartás legfontosabb nagyvadja, de a nagyobb vaddisznósűrűség degradálhatja még a legnagyobb körültekintéssel kiválasztott keretek talaját, talajfaunáját és lágyszárú növényzetét is.*” Mindebből egyértelmű, hogy csak olyan helyen szabad zárttéri vaddisznótartást megvalósítani, ahol garantáltan nem veszélyeztet természeti értéket. Jelen esetben nincs így, hiszen mint az a nemzeti park leveleiből is kiderül a terület változatos, természetvédelmi szempontból jelentős életközösségnek ad otthont.

Hasonló véleménnyel ír a HELTAY ISTVÁN szerkesztett **Vadásziskola** c. könyv, ahol említi: „*Átfogatja a talajt rovarok álcái, cserebogárpajor és egérfélék után.*” A szakkönyv a vaddisznó erdei és mezőgazdasági kártételét mint az egész évben történő vadászhatóság fő indokát említi. Ez a kártétel az, ami a természetvédelmi szempontból fontos vegetációt is veszélyezteti.

Külön érdekes, hogy az erdőgazdálkodással foglalkozó kivitelező nem veszi figyelembe azt, hogy számos szakirodalom említi a vaddisznót „*az erdő legnagyobb ellenségének*”. Nincs ez másként a VARGA FERENC szerkesztette **Erdővédelemtan** c. egyetemi tankönyvben sem, ahol a szerző az erdővédelmi tevékenységek között az erdők mechanikai védelmét körbe kerítéssel javasolja a vadkár ellen! Ezzel komoly ellentétben áll az a gyakorlat, amit a kivitelező kíván megvalósítani úgy, hogy a vaddisznó egyébként is hazánkban jelentősen túltartott állományát bekeríti egy szűkebb térre, ahol természeti értékek sokaság van jelen. Hasonló vélemény jelenik meg a MÁTYÁS CSABA szerkesztette **Erdészeti ökológia** c. tankönyvben, ahol az erdők értékeinek megőrzésénél minden esetben ahol védett természeti érték van jelen jelentősen csökkentett vadállományt javasol fenntartani.

A vaddisznók kártétele tehát olyan egyértelmű, hogy külön kutatási tevékenységek ennek felmérésére nem is irányultak konkrétan, annak hatásai egy-egy mondatban vannak

csak megemlítve. DR. JÁNOSKA FERENC „Ökológiai vizsgálatok vaddisznóskertekben” c. tanulmányában pl. a létrehozás során felmerülő általános természetvédelmi problémákról így a nemzeti parkok aggodalmaira: „...valljuk meg, némi joggal véleményezik úgy a tervezett létesítményt, hogy annak területén a tartamos erdőgazdálkodás egyes elemeit, illetőleg az ott előforduló természetvédelmi szempontból értékesnek tekinthető objektumokat kár érheti.”

Mindezek figyelembe vételével megállapítható, hogy a célzott vaddisznótelepítés nélkül is a körbekerített területen rekedt nagyvadállomány veszélyezteti a terület természeti értékeit, emiatt a kerítés elbontását javasoljuk.

b.) Jogi szempontok:

Mindezen szakmai szempontok alapján jogszerűen nem lehet ezen területen vaddisznóskert létrehozását engedélyezni, hiszen az számos természetvédelmi jogszabályt sért. Ezen jogi aggályainkról korábbi leveleinkben már részletesebben írtunk, a nemzeti park leveleiben is található erre való utalás, épp ezért a korábban leírtakat, és az Önök számára is ismeretes, nyilvánvaló természetvédelmi előírásokat (*hazánk által is ratifikált CBD, természetvédelmi törvény, Natura 2000-es rendelet, Nemzeti Környezetvédelmi Program Természetvédelmi Alapterve, stb.*) nem ismételnék, ehelyett felhívnánk a figyelmüket a magyar jogrendben jelen lévő, de sajnos még nem kellően alkalmazott „elővigyázatosság elvére” amelyre való európai jogi precedensek már rendelkezésre állnak.

Az *elővigyázatosság elve* kiterjed minden olyan fejlesztésre, beruházásra, programra az Európai Unió tagállamaiban, ahol a környezeti, természeti, ökológiai kockázatok ismertek. **Az Európai Bíróság véleménye alapján ha nincs tudományos, ésszerű bizonyosság a kedvezőtlen hatások elmaradásával kapcsolatban, abban az esetben már feltételezni kell a kedvezőtlen hatást.** (idézet a Portugália elleni elmarasztaló ítélet ügyszám: C-239/04). Erre vonatkozó jogi precedensben az Európai Bírák ítéletükben külön kiemelték, hogy Portugália mulasztást követett el azzal is, hogy alternatív megoldásokat nem vett figyelembe egy kivitelezésben (útépítés). Érdemes megjegyezni, hogy a precedens ügyben a hatásvizsgálat hamarabb elkészült, mint hogy a terület védettséget kapott volna az EU élőhelyvédelmi irányelve (92/43/EGK) alapján, míg jelen esetünkben már kihirdetett Natura 2000-es területről van szó. Az ítélet így hangzott (nem hivatalos fordítás) „*azok a tervek vagy projektek, amelyek nem közvetlenül kapcsolódnak vagy nem szükségesek a szóban forgó hely kezeléséhez, de valószínűleg jelentős hatásuk lesz, csak abban a mértékben engedélyezhetőek, amennyire az adott hely integritására nem járnak kedvezőtlen hatással. [...] Ez abban az esetben van így, ha nincs ésszerű tudományos kétség az ilyen hatások hiányával kapcsolatban.*”

Ezt egy másik (Európai Bíróság C-244/05 - „bajor ügy”) ügyben az Európai Bizottság válasza értelmében **a tagállamok nem járulhatnak hozzá olyan beavatkozásokhoz, amelyek a hely ökológiai jellemzőinek komoly veszélyeztetésével járhatnak.** Ez különösen vonatkozik azokra az esetekre, amikor a beavatkozás a hely területének jelentős csökkenését eredményezné, vagy a helyen jelenlévő, közösségi prioritást élvező fajok eltűnéséhez vezetne, vagy ha a beavatkozás következtében a hely vagy annak reprezentatív jellemzője elpusztulna. „A tagállamoknak a nemzeti jogszabályokkal összhangban minden intézkedést meg kell tenniük

az olyan beavatkozások elkerülése érdekében, amelyek a Bizottsághoz beterjesztett nemzeti listán szereplő helyek ökológiai jellemzőit veszélyeztethetik.”

A bíróság ítélete valószínűleg azt jelenti, hogy a nemzeti listán szereplő, ám még az Európai Bizottság által nem elfogadott helyeken *a természetvédelmi értékek pusztítása nem engedélyezhető, még közérdekre hivatkozva sem.*

Mindezen szempontok figyelembevételével tette egyesületünk a fenti javaslatot szakhatóságuk részére, nyomatékosan kérve, a szakhatósági hozzájárulás megtagadását és az eredeti állapot (kerítés lebontásának) helyreállításának történő előírását.

Üdvözlettel:

Sallai R. Benedek
ügyvezető

Kapja még:

- Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság (28/2007)

Túrkeve, 2007. január 8.